

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
EGÉSZSÉGÜGYÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: 11/10745-1/2021/EAT
Hiv. szám: IV/04110/2021
Tárgy: a IV/04110/2021. ügyszámú
indítvánnyal összefüggő vélemény

Dr. Sulyok Tamás úr
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bitskey Botond úr
az Alkotmánybíróság főtitkára
részére

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tisztelt Elnök Úr!
Tisztelt Főtitkár Úr!

A tárgyban jelzett ügyben az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján – a munkahelyek koronavírus elleni védelméről szóló 598/2021. (X. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

Az Abtv. 57. § (1b) bekezdésében foglaltak szerint az Emberi Erőforrások Minisztériumának, mint a jogszabály megalkotásában közreműködőnek lehetősége van az ügyvel kapcsolatos álláspontjáról az Alkotmánybíróságot tájékoztatni. Tekintettel arra, hogy a jelenleg is fennálló járványveszély miatt a foglalkoztatottak széles körét érintő, kiemelt jelentőséggel bíró kérdéskörre irányul az alkotmányjogi panasz, az ügyben kialakított jogi-szakmai álláspontomról, az alábbiak szerint tájékoztatom a tisztelt Alkotmánybíróságot.

Az indítványozó álláspontja szerint a védőoltás felvételének elmulasztásához fűzött Korm. rendelet szerinti joghátrány, azaz a foglalkoztatott kényszerű fizetés nélküli szabadságra bocsájtásának elrendelése olyan súlyú anyagi és erkölcsi következményekkel jár, amelyek egyáltalán nincsenek arányban a pandémia visszaszorításának céljával. Az indítványozó szerint a kormány a Korm. rendelettel visszaélészerűen kényszeríti a munkavállalókat a védőoltás felvételére, abból a burkolt célból, hogy az átoltottsági statisztikát növelje. Meglátása szerint a Korm. rendelet sérti az indítványozónak az Alaptörvény II. cikkében meghatározott emberi méltóságát, a XVII. cikk (3)

bekezdésében meghatározott, az egészségét, biztonságát és a méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogát, továbbá a XX. cikk (1) bekezdésében meghatározott, testi és lelki egészséghez fűződő alapjogát.

1. Az általános jogrendben a kötelező védőoltásokra vonatkozó szabályozás

Magyarországon az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) tartalmazza a kötelező védőoltásokra irányadó, „rendes” jogrendben alkalmazandó szabályozást, amelynek 56. § (1) bekezdése kimondja, hogy a járványügyi tevékenység célja a fertőző megbetegedések, a járványok megelőzése és leküzdése, valamint az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozása. Az Eütv. 57. § (1) bekezdése értelmében a védőoltás célja a fertőző betegségekkel szembeni aktív, illetve passzív védettség kialakítása, a (2) és (3) bekezdései pedig a védőoltás kötelező elrendelésének eseteit szabályozzák, amikor kimondják, hogy az egészségügyért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) rendeletben határozza meg azokat a fertőző betegségeket, amelyek esetében életkorhoz kötötten, megbetegedési veszély esetén, illetőleg külföldre történő kiutazás esetén a kiutazó költségén kötelező védőoltás elrendelésének van helye. A miniszter egyes munkakörökben való foglalkoztatás feltételeként a munkáltató költségére védőoltási kötelezettséget írhat elő. Az Eütv. végrehajtási rendeletei közül kiemelendő a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: Eütv. vhr.), amely részletesen rendelkezik a kötelező védőoltások eseteiről.

Az Eütv. vhr. 9. § (1)-(2) bekezdései a munkakörhöz kapcsolódó védőoltási kötelezettség keretében előírják, hogy a munkáltató köteles a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető munkahelyi biológiai expozíciókat a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően felmérni. Ennek csökkentése érdekében – a foglalkoztatás feltételeként – a külön jogszabály szerint biztosítania kell az adott veszélyeztetett munkakörben foglalkoztatott dolgozók védőoltását. A munkakörhöz kapcsolódó javasolt védőoltások rendjét az országos tisztifőorvos által évente kiadott, az adott év védőoltási tevékenységére vonatkozó módszertani levele tartalmazza.

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 49. § (1) bekezdésének b) és d) pontjai értelmében a munkavégzés sem a munkavállaló, sem más személy egészségét, testi épségét nem veszélyeztetheti. Ennek egyik biztosítéka a munkavállalóval szemben állított alkalmassági követelmények összessége, közöttük az egészségügyi alkalmasságra vonatkozó előírások.

Az általános jogrendben érvényesülő szabályok is ismerik tehát egyes védőoltások beadásának kötelező eseteit, és rendelkeznek azok meghatározott esetekben történő elrendeléséről is, melyek között szerepel az egyes munkakörhöz kötött kötelező védőoltások elrendelésének lehetősége is a munkáltató által elrendelhető formában. Ezen szabályozás megfelel az Alkotmánybíróság által meghatározott követelményeknek, hiszen csak a legszükségesebb esetekben írhatja elő a munkáltató a kötelező oltást, az oltások köre évente felülvizsgálatra kerül, és munkavállalónként egyedileg kell vizsgálni a veszélyeztetettség kiterjedését, és az alternatív megoldásokat.

A foglalkoztatottak számára a különleges jogrend bevezetése és a Korm. rendelet hatályba lépése előtt is megismerhetők voltak az egyes munkakörök egészségügyi alkalmassági követelményei, köztük akár a védőoltás felvételére való kötelezés lehetősége.

A Korm. rendelet hatályba lépése előtt foglalkoztatottak a jogviszonyaikat ennek tudatában létesítették, illetve tartották fenn a Korm. rendelet hatályba lépésekor is. A Korm. rendelet hatályba lépésével a jogviszony ezen speciális tartalma csak „élesedett”, nem pedig új, addig nem ismert

kötelezettség jött létre, azaz a korlátozás lehetőségét már a jogviszony létrejöttékor sem lehetett kizárni.

Az indítvány által támadott Korm. rendelet a hatályos szabályozást nem borítja fel, célja ugyanis annak biztosítása, hogy a munkaadók szervezeteinek javaslatára a cégek, vállalkozások és intézmények jogot kapjanak arra, hogy a munkavégzés feltételeként előírják a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás felvételét a foglalkoztatottak számára, ha ezt szükségesnek látják az ott dolgozók biztonsága érdekében; azaz, a rendes jogrendi szabályozás logikáját leegyszerűsítve ültetik át a veszélyhelyzeti szabályozásba, viszont figyelemmel van a koronavírus járvány specialitásaira, veszélyességére. A Korm. rendelet célja a közösség védelme akár a testi integritáshoz való jog bizonyos fokú korlátozása árán is.

A kötelező oltás elrendelésének a legitim célja, hogy növekedjen az átoltottság, ezáltal a dolgozók biztonsága és védelme, **ami az oltási kötelezettség előírásával kapcsolatos, a helyi körülményeket pontosan ismerő munkáltatóhoz telepített, a munkakör veszélyeztettségi kitételén alapuló elrendelési jogkör biztosításával a gazdaság működésének fenntarthatóságát is eredményezi.**

2. Nemzetközi összehasonlítás

A COVID-19 vírus okozta megbetegedés elleni védőoltás bizonyos szektorokban történő kötelező meglétét az Európai Unió több tagállama is előírja.

Franciaországban 2021. szeptember 15. óta az egészségügyi és a katasztrófavédelmi dolgozók számára COVID-19 elleni oltási kötelezettség került előírásra, így a kórházi alkalmazottak (orvosok, nővérek), mentősök, magánorvosok, szociális ápolók és a tűzoltók csak a koronavírus elleni oltás birtokában dolgozhatnak. Amennyiben az oltási kötelezettségüknek nem tesznek eleget, akkor fizetés nélküli szabadságra kell, hogy menjenek. A francia népegészségügy jelentése szerint a kórházi dolgozóknak kb. 12 %-a, a magánegészségügyben dolgozó orvosoknak kb. csak 6 %-a került beoltásra, amely adatok indokolják a szigorúbb járványügyi intézkedések bevezetését. A szigorítás következtében, a 2021. szeptember 16-ai adatok alapján, kb. 3000 oltatlan egészségügyi dolgozó szolgálati jogviszonya került felfüggesztésre.

Görögországban a görög kormány 2021. szeptember 13. napjával mind a közigazgatásban, mind a versenyszférában dolgozó, koronavírus oltással nem rendelkező személyek számára – a munkavégzés előfeltételeként – heti rendszerességgel előírta a kötelező COVID-19 szűrést. Az alkalmazottainak, ahhoz, hogy a munkahelyükre beléphessenek, fizetniük kell a heti tesztelésekért, amely kötelezettség alól kizárólag a COVID-19 elleni oltási tanúsítvány bemutatásával mentesülhetnek. A görög kormány az egészségügyben dolgozókkal szemben szigorúbb szabályozást vezetett be, ugyanis számukra a COVID-19 elleni oltás meglétét kötelezővé tette.

Olaszországban 2021. október 15-től csak olyan személy dolgozhat, aki igazolni tudja védettségét, azaz aki igazoltan megkapta a koronavírus elleni védőoltást, aki friss negatív teszttel rendelkezik, vagy aki igazolni tudja, hogy az elmúlt hat hónapban átesett a fertőzésen. Roberto Speranza egészségügyért felelős miniszter bejelentette, hogy a korlátozások bevezetését az egyre erősödő járványhullám és a munkahelyek biztonságossá tétele indokolja.

Szlovénia a kormányzati foglalkoztatottak számára (miniszterek, minisztériumokban dolgozók, nyomozóhatóság tagjai, rendvédelmi szervek tagjai és további bizonyos közigazgatási szervek alkalmazottai) előírta, hogy 2021. október 1-jéig az oltás első, és 2021. november 1-jéig a vakcina második adagját is fel kell venniük. Boštjan Koritnik közigazgatásért felelős miniszter kiemelte, hogy a kormányzati szektorban az oltás határidőre történő felvétele a munkavégzés előfeltételévé válik. A

miniszter rámutatott arra is, hogy az intézkedések alapvetően a fertőzések munkahelyi terjedésének megakadályozását célozzák, és ez által biztosítják az államigazgatás zavartalan működését.

A koronavírus járvány újabb hulláma okozta egészségügyi vészhelyzet következményeinek mérséklése érdekében az Európai Unión fentebb bemutatott országain kívül több más ország is fontolgatja, illetve bevezette a munkakörhöz kötött kötelező védőoltást. Az Amerikai Egyesült Államok elnöke, Joe Biden 2021. július végén jelentette be, hogy a szövetségi kormányzat alkalmazottai számára kötelezővé teszi a koronavírus elleni védőoltás felvételét, és az egyes államokat, helyi önkormányzatokat is erre sűrgette. Kalifornia, New Jersey és New York államok is kötelezővé tették bizonyos munkakörökben a védőoltás felvételét, és így tett San Francisco, New Orleans és New York városainak vezetése is. Kanadában 2021. augusztus 13-án bejelentették, hogy valamennyi szövetségi szinten foglalkoztatott köztisztviselő számára kötelezővé teszi a koronavírus elleni védőoltás felvételét. Indonézia és Türkmenisztán valamennyi állampolgára számára kötelezővé tette a koronavírus elleni védőoltás felvételét, Kazahsztánban pedig csak heti szintű negatív teszteredménnyel vagy védőoltással lehet dolgozni a 20 főnél nagyobb munkahelyeken. Valószínűnek tartom, hogy az egyes ágazatokban, vagy az egész lakosságra nézve kötelezően elrendelt koronavírus oltást előíró országok száma a jövőben tovább fog gyarapodni.

Fenti nemzetközi példák egyértelműen alátámasztják a támadott magyar szabályozás indokoltságát.

3. A veszélyhelyzet idején kihirdetett különleges jogrendi szabályozás indokoltsága

Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése értelmében, különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – az Alaptörvény II. és a III. cikkeiben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható.

Annak mérlegelése pedig, hogy egy adott intézkedés mennyire alkalmas a kívánt cél elérésére, és az intézkedés következtében esetlegesen bekövetkező alapjogkorlátozás mértéke mennyiben arányos az elérni kívánt céllal, a jogalkotó feladata. A járvány elleni védekezés megszervezéséért pedig a Kormány a felelős.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „veszélyhelyzet idején ezeknek az intézkedéseknek a politikai kontrollját az Országgyűlés, alkotmányossági kontrollját az Alkotmánybíróság látja el, amelynek működése különleges jogrend idején sem korlátozható [Alaptörvény 54. cikk (2) bekezdés].” {23/2021. (VII. 13.) AB határozat, Indokolás [27]}

A veszélyhelyzet kihirdetésére az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján kerül sor, ennek során átmeneti, a mindennapitól eltérő szabályozás kialakítása lehetséges. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) 44. § ca) pontjára is figyelemmel kerül sor a veszélyhelyzet kihirdetésére a COVID19 világjárvány esetében, amely egy tömeges megbetegedést okozó humánjárvány. A veszélyhelyzeti jogalkotás sajátossága éppen az, hogy az emberek életét és testi épségét közvetlenül fenyegető, rendkívüli veszélyhelyzet elhárítására gyors, hatékony, és a súlyosabb humán-egészségügyi következményeket mérséklő válaszokat adjon. Az állam ezen lehetősége egyben összhangban van az államot a polgáraival szemben alapkötelezettségeként terhelő életvédelmi kötelezettségével is, amellyel az egészséghez való jogot garantálni köteles.

Köztudomású, hogy egyre több országban rekordot dönt a COVID-19 fertőzés, ugrásszerűen emelkedik a megbetegedések száma és a halálozási arány. Az orvostudomány jelenlegi állása szerint a járvány terjedésének csökkentésére, a vírus okozta megbetegedés megelőzésére, az életveszélyes

állapot, valamint a nem ritkán halálos kimenetelű fertőzés elkerülésére a legalkalmasabb, leghatékonyabb eszköz a védőoltás, amelynek célja az egyéni élet és egészség mellett az egész társadalom védelme. A koronavírus elleni küzdelem során minden ország maga dolgozza ki védekezési stratégiáját, Magyarországon a felelős döntéseket pedig az Országgyűlésnek és a Kormánynak kell meghoznia.

A Korm. rendelet kiadását az indokolta, hogy a Korm. rendelet 1. §-ban megjelölt munkaadók (cégek, vállalkozások és intézmények) jogot kapjanak arra, hogy a munkavégzés feltételeként előírják a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás felvételét a foglalkoztatottak számára, ha ezt szükségesnek látják az ott **dolgozók biztonsága érdekében**. A Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése alapján a munkáltató a munkavégzés feltételeként állapíthatja meg – az egészség megóvása érdekében, a munkahely és a munkakör sajátosságaira is figyelemmel – a védőoltás felvételét azon foglalkoztatott esetében, aki a Korm. rendelet hatálybalépése előtt a védőoltást nem vette fel, kivéve, ha a foglalkoztatott a védőoltás felvétele alól a rendeletben meghatározott módon mentesül. Hangsúlyozandó, hogy a munkahely és munkakör sajátosságaira figyelemmel kell lenni, vagyis – alkotmányos követelményként – nem lehet az elrendelés önkényes, így a szabály csak akkor alkalmazható, ha az érintett munkahely esetén a munkakör specialitásai, kitétsége miatt szükséges az oltás felvétele. A dolgozók biztonsága – mint közvetlen cél – szorosan kötődik a veszélyhelyzeti jogalkotás kimondott céljához, azaz az emberek egészségének védelmének keresztül a társadalom védelméhez.

Ha a foglalkoztatott a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltást a munkáltató által meghatározott határidőn belül nem veszi fel, akkor részére a munkáltató – a Korm. rendelet 2. § (8) bekezdése alapján – fizetés nélküli szabadságot rendelhet el, továbbá a fizetés nélküli szabadság elrendelésétől számított egy év elteltével jogviszonyát felmentéssel vagy felmondással azonnali hatállyal megszüntetheti. A munkáltató által előírt kötelezettségek teljesítésének elmulasztása esetére a Korm. rendeletben lehetséges jogkövetkezményként meghatározott fizetés nélküli szabadság, illetve a jogviszony megszüntetése az érintett munkavállaló szemszögéből nézve ugyan szankcióként értelmezhető, de az adott munkahelyen dolgozó többi munkavállaló és a munkáltató szempontjából vizsgálva megállapítható, hogy ezek a munkáltatói intézkedések az egészség védelmének eszközei. Nem szabad azt sem figyelmen kívül hagyni, hogy az oltási kötelezettség elmulasztása esetére kilátásba helyezett joghátrányok alapvetően munkajogi jellegűek, továbbá azok nem a jogszabály erejénél fogva, hanem a munkáltató erre irányuló döntése esetén kerülnek alkalmazásra. A munkáltató a Korm. rendelet által biztosított munkajogi eszközök alkalmazásáról a szükségesség és arányosság mérlegelése útján dönthet: ha úgy ítéli meg, hogy **az élethez és az egészséghez való jog érvényesülése** érdekében arányos és szükséges ezen eszközök alkalmazása, akkor megteheti a szükséges intézkedéseket.

Téves a panaszos azon álláspontja, hogy a gyorsított, ún. feltételes forgalomba-hozatali engedélyezési eljárásban alkalmazni engedélyezett oltóanyagok közép- és hosszú távú mellékhatásai ismeretlenek, azaz azok felvétele a rendes eljárásban engedélyezett vakcinákhoz képest fokozott kockázatot és kevesebb biztonságot jelent. Álláspontunk szerint az orvosi kutatói közösség a világ több pontján rekordidő alatt biztonságos és hatásos oltóanyagokat fejlesztett ki. A gyorsaság ellenére a potenciális oltóanyagokat az Európai Gyógyszerügynökség szigorú vizsgálatnak veti alá, mely biztosítja, hogy az engedélyezett és ténylegesen forgalomba hozott oltóanyagok hatásosak és biztonságosak. Az erőforrások és a szakértelem nagyfokú mozgósításának köszönhetően felgyorsult az oltóanyagok fejlesztésének, értékelésének és engedélyezésének folyamata. A koronavírus elleni oltóanyagok az Európai Gyógyszerügynökség feltételes forgalomba hozatali engedélyét kapták meg. Ez a módszer már régóta elérhető, nemcsak a koronavírus elleni oltóanyagok esetében. Az engedélyezési eljárás az adminisztratív lépésekben különbözik a tényleges engedélyezési eljárástól, de az oltóanyagok hatásosságára és biztonságosságára vonatkozó minden releváns információnak rendelkezésre kell állnia a hatóság döntéséhez. Ezeket az információkat az oltóanyagokat gyártók benyújtották,

vizsgálataik eredményét nemzetközi tudományos folyóiratokban is közölték. Mindezek alapján biztosított, hogy Magyarországon kizárólag olyan oltóanyagokat alkalmazzanak a koronavírus ellen, amelyek megfelelnek a szigorú előírásoknak a biztonságosságot és hatékonyságot illetően.

Az oltóanyagok felkészítik immunrendszerünket arra, hogy felismerje a kórokozót és kivédje a támadást. A védőoltás beadása immunválaszt vált ki, így abban az esetben, ha a beoltott személy később megfertőződik a koronavírussal, immunrendszere felismeri a vírust, és már fel van készülve a vírustámadás kivédésére.

Valamennyi Magyarországon alkalmazott oltóanyag esetében a gyártók által, illetve az orvostudomány jelenlegi állása szerint ismert és publikált mellékhatások a koronavírus fertőzés lehetséges következményeinek, szövődményeinek, továbbá az egész pandémia következményeinek tükrében elhanyagolhatóak.

Minderre tekintettel gyors intézkedésekre van szükség, amellyel eredményesen lehet megakadályozni vagy lassítani a vírus terjedését, továbbá megfelelő korlátok között lehet tartani a járványt. Ezen intézkedéseket szolgálják a Korm. rendelet rendelkezései.

Önmagában a halálos következményekkel is járó fertőzés továbbterjedésének esélye is megalapozhatja és indokolttá teheti a jogszabályi kötelezettség előírását. A Korm. rendeletben rögzített előírás és szankció nem visszaélészerű, nem kényszerítő, hanem az élethelyzethez igazított tudatos, célzott és járványügyi alapon nyugvó indokolt beavatkozás.

A Korm. rendelet 2. § (4) bekezdése kimentési lehetőséget is biztosít azon foglalkoztatottak részére, akik számára egészségügyi indokból ellenjavallt a védőoltás felvétele, és ezt a Korm. rendelet 2. § (5) bekezdés szerinti orvosi szakvéleménnyel is alátámasztja.

A Kat. 51/A. § (1) és (2) bekezdése lehetőséget biztosít a szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, a humánjárvány megelőzése, kezelése, felszámolása, továbbá káros hatásainak megelőzése, illetve elhárítása céljából rendkívüli intézkedések meghozatalára az állampolgárok életének és egészségének védelme érdekében. A munkajogi felelősségi rendszer elmeit szem előtt tartva a jogalkotó az élet és az egészség – mint kiemelt és legfőbb értékek – védelme érdekében a rendeletben meghatározott jogkövetkezményt tartotta a legmegfelelőbbnek, amely a védett érték vonatkozásában arányos és szükséges.

4. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a kötelező védőoltások kapcsán

A kötelező védőoltások alkotmányosságának megítélése kapcsán az Alkotmánybíróság gyakorlata az elmúlt évtizedekben, az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően és azt követően is következetesnek tekinthető. A testület egy korábbi, 2007-es határozatában a kötelező védőoltások alkotmányjogi vetületével foglalkozó 39/2007. (VI. 20.) AB határozatában a tárgybeli ügy szempontjából releváns megállapításokat tett.

„Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy tekintettel a természettudományos előfeltevésekre, a (...) védőoltások alkalmas és szükséges eszköznek minősülnek egyfelől a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosításához, másfelől az egész társadalom fertőző betegségekkel, járványokkal szembeni védelméhez. Továbbá megállapította, hogy az alkotmánybírósági eljárás során nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások az emberi szervezet fertőző betegségekkel szembeni ellenálló képességének fokozását és a fertőző megbetegedések elterjedésének megelőzését szolgálják. Tehát egyfelől az egyént védik a fertőzéstől, másfelől az egész társadalmat a járványok megjelenésétől.” [39/2007. (VI. 20.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság a 3292/2017. (XI. 20.) AB határozatában hangsúlyozza az állam intézményvédelmi kötelezettségét. Az Alkotmánybíróság fentiekben ismertetett következetes gyakorlata alapján tehát az a következtetés vonható le, hogy az egészséghez való jog érvényesülése érdekében az állam az objektív intézményvédelmi kötelezettsége körében köteles olyan, az orvostudomány mindenkori állására figyelemmel lévő jogi környezet kialakítására, amely preventív jelleggel gondoskodik a megbetegedések megelőzéséről.

A fentiekkel összefüggésben figyelemre méltó az Alkotmánybíróság egészségügyi dolgozók kötelező védőoltása kapcsán – a IV/3010/2021. számú ügyben – hozott határozata, amelynek tájékoztató jelleggel közzétett nem hivatalos szövegében a testület a következőket állapította meg:

*„(...) Az Alkotmánybíróság már működésének kezdetén rávilágított arra, hogy az alapjogok szubjektív, alanyi oldala mellett azok **objektív intézményvédelmi oldala is szolgálhat más alapjogok korlátozásának legitim indokaként**” „(...) A különböző járványok okozta fertőzések az egyes emberek életére, de legalábbis egészségére nézve jelentenek magas fokú kockázatot. Ennélfogva a **járványügyi intézkedések – így köztük a kötelező védőoltások – céljának alapjogi eredője az élethez való jog intézményvédelmi oldala, tehát az állam életvédelmi kötelezettsége.**”*

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet és a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybevételéről szóló 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet 1. § (6) és (8)-(10) bekezdése elleni, IV/3010/2021. sz. alkotmányjogi panaszt (egészségügyi dolgozók kötelező védőoltása) 2021. december 3-án közzétett határozatában elutasította. A testület az egészségügyben foglalkoztatottak kötelező védőoltása elrendelésének legitim céljaként ismerte el az Alaptörvény által garantált élethez és egészséghez való jog, valamint az egészséghez való jog intézményvédelmi oldalának érvényesítését, a koronavírus-járvány egészségügyi, társadalmi, gazdasági hatásainak csökkentését, kiemelten az egészségügyi ellátórendszer folyamatos működését és a betegellátás biztonságát. Az Alkotmánybíróság határozatában, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) álláspontjára is utalva hangsúlyozta, hogy a közegészségügyi célok elérése – így különösen egy súlyos járvány megfékezése, következményeinek enyhítése – indokolhatja végső eszközként a kényszerítő jogi eszközök alkalmazását. A határozat Indokolásának [55] pontjában foglaltak pedig álláspontom szerint a jelen ügyre is vonatkoztathatóak analógiával. Egyrészt legitim célként ismerendő el – a munkahelyek biztonságos működése körében értékelhetően – azt, hogy ahol az indokolt (tehát, ahol, a munkakör veszélyeztetettsége szükségessé teszi), munkahelyeken tevékenységet oltatlan személy ne végezzen, ügyfelekkel, kollégáival ne érintkezzen, mert ez az egyébként szigorú higiénés szabályok betartása mellett is nagyobb kockázattal jár. Másrészt – a nemzetgazdaság működésének folyamatosága, az ország működőképességének zavartalansága miatt – nem elégedhet meg a jogalkotó a járványügyi szempontból nagyobb veszélyt hordozó oltatlan foglalkoztatottak izolációjával – történjék az akár szabadságolással, akár a foglalkoztatásra irányuló jogviszony megszüntetésével –, arra is kell törekednie, hogy a foglalkoztatottak körében minél szélesebb körű legyen az átoltottság. Csak így biztosítható ugyanis az, hogy egyszerre legyen járványügyi szempontból biztonságos, folyamatos és hozzáférhető minden munkahely.

A védőoltásra való tényleges kötelezés az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az egészségügyi önrendelkezéshez való jog arányos korlátozásának minősül, így a támadott szabályozás szerinti szankció megalkotása nem eredményezett az indítványozók egészségügyi önrendelkezési jogába való aránytalan és e jog lényeges tartalmát sértő beavatkozást. Az Alkotmánybíróság ezek alapján úgy ítélte meg, hogy az előírt alapjogi korlátozás szükséges és arányos, ezért a kormányrendeletek támadott rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította.

Az Alkotmánybíróság a IV/3010/2021. sz. ügyben közzétett határozatában hangsúlyozta, hogy nem tartozik kompetenciájába annak az epidemiológiai kérdésnek a megítélése, hogy a jogalkotó melyik védőoltást írja elő kötelezőnek az egészségügyi tevékenység ellátásához, egyúttal rögzíti, hogy „*valamennyi Magyarországon alkalmazott vakcina rendelkezik az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet engedélyével. Ezek mindegyikét alkalmasnak találta az erre illetékes magyar hatóság, arra, hogy elősegítse a védettség kialakulását a fertőzéssel szemben.*” Az Alkotmánybíróság „*a következetes gyakorlata szerint abban az esetben, ha szaktudományi kérdésekben mértékadó nemzetközi intézmény által képviselt álláspont egyértelműen azonosítható, azt elfogadja, mivel ezen álláspont szaktudományos megalapozottságának elvitatása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén*”. Az Alkotmánybíróság utal korábbi határozatára, amelyben részletesen áttekintette a mértékadó nemzetközi fórumok koronavírus oltásokkal kapcsolatos jogpolitikai dokumentumait, ajánlásait és arra a következtetésre jutott, hogy a „*ma meghatározó tudományos világkép alapján a WHO és más globális intézmények, szerveződések kampányt folytatnak a minél szélesebb körű vakcináció érdekében, mert az oltás alkalmas arra, hogy a járványt megfékezze, annak negatív társadalmi és gazdasági hatásait mérsékelje. Mindezek alapján megállapítható, hogy a magyarországi jogalkotás is ezen keretek között helyezkedik el.*”

Az Alkotmánybíróság megkérdőjelezhetetlen elvként kezeli, hogy a védőoltások nem kizárólag az oltott személy, hanem a társadalom, és az érintett közösség védelmét szolgálják.

Álláspontomat összegezvén, a támadott Korm. rendelet által előírt védőoltási kötelezettség alkotmányosnak tekinthető, mert az Alaptörvényben deklarált célok megvalósítását szolgálja, a benne foglalt intézkedések szükségesek, mivel az orvostudomány jelen állása szerint az új típusú koronavírus elleni védőoltás az egyetlen olyan eszköz, amely alkalmas a vírus okozta megbetegedés megelőzésére és az életveszélyes állapot elkerülésére, továbbá a védőoltási kötelezettség arányos, ugyanis a szabályozás a címzetti kör tekintetében kellő mértékben, az elérni kívánt céllal összhangban differenciál és a szakpolitikai cél által megvalósítani kívánt alkotmányos érték fontossága meghaladja a potenciális alapjogsérelem súlyát.

Kérem álláspontom szíves elfogadását és kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a fenti szakmai érvekre és az Alaptörvényre, valamint az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára alapozott közjogi érvek alapján az indítványt utasítsa el.

Budapest, 2021. december „31.”

Tisztelettel:

Prof. Dr. Horváth Ildikó